

Teie

Direktor Janec Leppik
Harku Vangla
Pikk 19
Harku
76902 HARJU MAAKOND

Õiguskantsler 07.2007 nr 7-7/061242/0704861

Õiguskantsleri kontrollkäigu järelkontrolli kokkuvõte

Austatud härra direktor

Tänan Teid koostöö ja vastutulelikkuse eest 2007. aasta veebruaris läbiviidud kontrollkäigu järelkontrolli teostamisel.

Järelkontrolli käigus kogutud informatsiooni põhjal on mul heameel taaskord tõdeda, et Harku Vangla on üks Eesti paremini funktsioneerivaid kinnipidamisasutusi. Samuti avaldan Teile tunnustust minu poolt tehtud ettepanekute ja soovitude eduka ja kiire täitmise eest. Järelkontrolli teostanud õiguskantsleri nõunikud veendusid, et Harku Vangla on suhteliselt lühikese aja jooksul teinud läbi rea kinnipeetavate põhiõiguste ja -vabaduste seisukohalt olulisi muutusi.

Nimetaksin siinkohal ära uue ja moodsa kartserihoone, mille tingimused on tõenäoliselt parimad Eestis. Tuletan meelde, et endine kartserihoone oli Harku Vangla kõige murettekitavam probleem. Samuti on valminud narko-vaba osakond kinnipeetavate jaoks, kes soovivad vabaneda uimastisõltuvusest.

Olulisi muudatusi on toimunud ka kinnipeetavate isikliku hügieeni eest hoolitsemise võimalustes. Paranenud on pesemise võimalused ning lahenduse on leidnud kontrollkäigul ilmnenu sooja vee probleem. Samuti pean oluliseks edasiminekuks Harku Vangla direktori asetäitja kinnitust, et kinnipeetavad saavad pesta ennast vähemalt kaks korda nädalas. Vastavat sisulist korda siiski veel kirjalikult sätestatud pole, kuna uus kodukord on Justiitsministeeriumis kooskõlastamisel. Loodan, et minu vastav ettepanek täidetakse niipea kui võimalik.

Harku Vangla direktori asetäitja sõnul on endiselt probleeme kinnipeetavate isiklike riide pesemisega, kuna vangla ei ole selleks siiani rahuldavat lahendust leidnud. Kinnipeetavad saavad oma suuremad riideesemed (nt mantlid, joped) saata koos vangla pesuga pesumajja. Direktori asetäitja avaldas lootust, et kõnealune probleem laheneb lähitulevikus.

Olen varasemate kontrollkäikude raames pidanud tõdema, et üheks tõsiseks probleemiks Eesti kinnipidamisasutustes on kinnipeetavatele arstiabi kättesaadavus. Arvestades Harku Vanglas kontrollkäigu ajal valitsenud keskmisest tunduvalt paremat olukorda meditsiiniabi valdkonnas,

Õiguskantsleri Kantslei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tegin Teile ettepanku, arendada Harku Vanglas tervishoidu veelgi ning võimaldada naiskinnipeetavatele ennetavaid vähiuuringuid. Järelekontrollil kinnitas Harku Vangla direktori asetäitja, et vastavateks uuringuteks on rahalised vahendid olemas ning kinnipeetavate kontrollimine algab hiljemalt sügisel.

Ühe kitsaskohana täheldasin kontrollkäigul vangla haldusaktide vähest põhjendamist. Tutvudes peale kontrollkäiku koostatud haldusaktidega, on täheldatav teatav edasimineku. Kontrollimiseks võetud näidistes on vangla varasemast enam pööranud rõhku faktiliste asjaolude kirjeldamisele ning nende sidumisele õiguslike alustega. Siiski võib olenevalt kinnipeetavast probleeme tekitada üksikute vangistusõiguse valdkonda kuuluvate erialaterminite kasutamine käskkirjades. Näiteks on Harku Vangla direktori 22.01.2007 käskkirjas nr 5-3/6 lahti seletamata kasutatud mõisteid „eripreventsioon“ ja „üldpreventsioon“, mis võivad olla eri kinnipeetavate jaoks raskesti mõistetavad.

Harku Vangla direktori 01.03.2007 käskkirjas nr 5-1/12 „Kinnipeetava Kristiina Loot'i suhtes täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamine“ (kinnipeetava omal soovil lukustatud kambrisse paigutamine) on pikemalt selgitamata faktilised asjaolud, mille tõttu kinnipeetavat võib ähvardada kättemaksu oht.

Ka võiksite minu hinnangul kaaluda haldusaktides sisalduva vaidlustamisviite muutmist lihtsamaks ja arusaadavamaks tava kinnipeetava jaoks – näiteks ei pruugi kinni peetav isik teada, et vaie tuleb esitada vaideorganile (s.o Justiitsministeeriumile) läbi lähteorgani (s.o vangla). Ka ei selgu viitest üheselt kaebetähtaeg halduskohtu poole pöördumisel.

Vanglad on oma praktikas tuletanud VangS §-st 69 võimaluse paigutada kinnipeetav lukustatud kambrisse omal soovil. Minu hinnangul peaks kinnipeetava omal soovil lukustatud kambrisse paigutamise lahendama selliselt, et kinnipeetav kirjutab avalduse, et soovib teatud põhjustel olla eraldatud, ning direktor annab VangS § 69 alusel vastava käskkirja. Kindlasti peab käskkirja juures olema kinnipeetava avaldus. Selline süsteem väldiks ka hilisemaid ebameeldivusi vanglale (nt kui kinnipeetav vaidlustab lukustatud kambrisse paigutamise kohtus, saab vangla tõendada, et kinnipeetav ise soovis seda).

Järelekontrolli ajal viibis omal soovil teist nädalat eraldatud lukustatud kambris kinnipeetav, kelle kambrisse paigutamise kohta ei olnud koostatud ühtegi dokumenti. Samuti puudus kinnipeetava avaldus. Leian, et kinnipeetava eraldamine on tõsine küsimus ning selle kohta peab vangla koheselt koostama vajalikud dokumendid.

Eelneva kokkuvõtteks kordan veelkord, et Harku Vangla on otsustavalt ja operatiivselt täitnud minu ettepanekuid ning suur hulk veebruaris kontrollkäigul tuvastatud probleeme on tänaseks positiivse lahenduse leidnud. Siiski esitan Teile Harku Vangla edasise positiivse arengu huvides veel mõned märkused, millele vangla võiks edaspidi tähelepanu pöörata:

1. Kinnipeetava omal soovil lukustatud kambrisse paigutamisel peaks direktori käskkirja aluseks olema kinnipeetava avaldus koos põhjendusega, miks eraldamist soovitakse. Vangla peaks kinnipeetava argumente kontrollima ning tõendamist leidnud põhjused tuleks kajastada ka direktori käskkirjas, millega kinnipeetav eraldatakse. Vastav käskkiri tuleb koostada esimesel võimalusel.
2. Järelekontrolli käigus selgus, et nn vastuvõtturežiimil viibivad kinnipeetavad ei saa vabalt liikuda. Vastavalt VangS § 8 lõikele 2 peab selline keeld olema kirjalikult fikseeritud.

3. Vangla direktori käskkirjades tuleks vältida kõigile kinnipeetavatele raskesti mõistetavaid termineid või need lahti seletada. Ka võiks kaaluda vaidlustamisviite muutmist arusaadavamaks.
4. Lahendamist vajab kinnipeetavate isiklike asjade pesemise korraldus.
5. Lisaks kinnipeetavate eluhoonele võiks teave kaebamisvõimaluste kohta olla ka tööhoones ja hoones, kus asuvad kartserid, lukustatud kambrid ja narko-vaba osakond.
6. Vangla uus jalutusboks on ehitustehniliselt suletud konstruktsiooniga ning juhul, kui seal kinnipeetavad suitsetavad, võib tekkida probleeme värske õhu juurdevooluga,

Palun andke 30 päeva jooksul alates käesoleva kirja kättesaamisest teada, kuidas Harku Vangla reageerib või kavatseb reageerida eeltoodud märkustele. Loomulikult on teretulnud ka muud selgitused ja kommentaarid, mida soovite seoses õiguskantsleri kontrollkäigu ja selle järelkontrolliga jagada. Loodan, et meie meeldiv koostöö jätkub ka tulevikus.

Austusega

Allar Jõks

Teadmiseks: Justiitsministeerium